

[Levinsen.]

Herigennem er hver enkelt Landmand sikret lige Adgang til Afsætning af sine Produkter til fælles Pris for fælles Kvalitet.

Jeg spørger: Er Konsekvensen af dette Fællesskab med Hensyn til Indtægter og Indtjeningsmuligheder ikke ogsaa fælles Vilkaar over for den Arbejdskraft, der ogsaa skal leve og bidrage saa væsentligt til Landbrugets Produktion? Hvorfor skal en Landmand, som har samme økonomiske Salgs- muligheder til samme Priser som sine Kolleger, kunne sikre sig en ekstra Fortjeneste paa at give sine Arbejdere ringere Vilkaar end sine Kammerater? Men netop dette Systems Adgang til at trykke dem, man har i sit Brød, ned, gaar Landboforeningerne ind for ved Kravet om den enkeltes frie Ret. Det er ikke alene inkonsekvent og i Strid med Landbrugets egen Stilling, naar det søger sine egne Interesser varetaget. Det er ogsaa en Hensynsløshed over for Arbejderne og en Urimelighed over for Landbrugets gode Arbejdsgivere, og det er en fuldkommen forældet Opfattelse af Tingene.

Og dette Princip tjener slet ikke til at tillempe Vilkaarene efter Erhvervets Indtjeningsevne, hvad Landboforeningerne ogsaa meget vel ved. Jeg har her en af Landboforeningerne i Sommer optagen Statistik over Landarbejderlønningerne. Jeg skal blot anføre nogle Eksempler paa, hvor forskellige Lønningerne efter denne er i 3 Amter, hvor Landbrugets Indtjeningsevne maa siges at være overmaade ensartet, nemlig Hjørring, Thisted og Ringkøbing Amter.

For Karle fra 17 til 21 Aar ligger Lønnen i Hjørring Amt paa 561 Kr. aarlig, i Thisted Amt paa 675 Kr. og i Ringkøbing Amt paa 679 Kr. aarlig eller godt 20 pCt. over Lønnen i Hjørring Amt, og det er det almindelige Billede for Karlelønningerne i disse 3 Amter. Til Gengæld ligger Lønnen for den gifte Fodermester i Hjørring Amt 350 Kr. højere end i Thisted Amt, endskønt den ugifte Fodermester i Ringkøbing og Thisted Amter ligger godt 100 Kr. højere end den ugifte Fodermester i Hjørring Amt. Dette giver straks et meget broget Billede. Kunde dette nu forklares med, at Arbejdsgiverne i Hjørring Amt gav deres gifte Arbejdere saa meget mere i Løn, som de tjente paa den lavere Løn til den ugifte Arbejder, saa kunde man sige, at der var nogen Logik i det og ogsaa nogen Rimelighed i det, men saadan er det jo ikke.

Gaar vi over til Lønstatistikken for de øvrige gifte Arbejdere, viser denne, at Lønnen fortsat ligger meget lavere i Hjørring Amt end i de to tilsvarende Amter. For løse

Arbejdere paa egen Kost er Daglønnen saaledes for Sommeren i Hjørring Amt 4 Kr. 67 Øre; i Thisted Amt 5 Kr. 75 Øre og i Ringkøbing Amt 6 Kr. Men rent galt ser Billedet ud for faste Daglejere paa Husbondens Kost. Her er Vinterdaglønnen i Hjørring Amt 2 Kr. 33 Øre, i Thisted Amt 3 Kr. og i Ringkøbing Amt 4 Kr. eller over 70 pCt. højere end Daglønnen i Hjørring Amt. Jeg misunder ikke det ærede Medlem Hr. Sønderup Fornøjelsen af at forsvare dette Princip, det vil sige at gaa ind for, at de ærede Medlemmer Hr. Vanggaards og Hr. Hans Pinstrups Vælgere skal have deres Arbejdskraft 20—30 pCt. billigere end det ærede Medlem Hr. Sønderups egne Vælgere.

Disse Landboforeningernes egne Tal modsiger saaledes paa det kraftigste, at den enkeltes frie Ret er egnet til at tillempe Vilkaarene efter Erhvervets Indtjeningsevne, for er Arbejdslønnen i Ringkøbing Amt tillempt Erhvervets Indtjeningsevne, saa skærer Arbejdsgiverne i Hjørring Amt en væsentlig Del af det Udbytte, der ellers skulde tilfalde Arbejderne, og denne deres frie Ret skal altsaa efter Landboforeningernes Udtalelse og det ærede Medlem Hr. Sønderups Opfattelse beskyttes.

Men man standser uvilkaarligt et Øjeblik ved de faste gifte Landarbejdere i Hjørring Amt til 2 Kr. 33 Øre om Dagen i Vintertiden. Er det Samfundet og Landbruget i øvrigt uvedkommende, hvad man betaler disse gifte Landarbejdere? Hvilken Mulighed har den Mand, som gaar hjem med 2 Kr. 33 Øre i Lønnen, for hvilke han skal skaffe Føde til Hustru og Børn, Klæder og Brændsel til Familien, betale Skatter, Forsikringer, Bladhold og saa lægge nogle Penge til Side til engang at blive selvstændig Husmand? Her er Tale om den deciderede Landarbejder og Tjenestedrengenes Fader. Kan han for denne Fortjeneste ernære sin Familie, opdrage en Børneflokk, som han ved Konfirmationsalderen i god Form, ogsaa god Arbejdsform, kan aflevere som den af Landbruget saa stærkt eftertragtede Arbejdskraft? Kan han opfylde denne Forpligtelse? Jeg spørger bare. Landøkonomisk Driftsbureau har paa Basis af Landbrugsregnskaber regnet ud, at alene Føden til en Tjenestekarl koster fra 80 til 90 Øre om Dagen. Saa kan ærede Medlemmer i dette Ting regne ud, hvor stor Familie denne Landarbejder kan skaffe Føden.

Hvilke Erfaringer har disse Landarbejderbørn at gaa ud i Livet med? Og jeg spørger: Hvilke Minder har de fra Barndomshjemmet, og hvilke Minder fra